

TÜRKİYE’DE KULLANILAN ONLINE MÜZİK PLATFORMLARI : SPOTİFY ÖRNEĞİ

Ezgi ERGÜN
İstanbul Kültür Üniversitesi , Türkiye
ezgiergun1793@gmail.com

ÖZ

Teknolojinin gelişmesi, internetin ve beraberinde akıllı telefonların yaygınlaşması ile birlikte müzik dinlemek çok daha ulaşılabilir hale gelmiştir. Bu ulaşılabilirliği sağlayan şeylerin başında son yıllarda yaygınlaşmış olan online müzik dinleme platformları yer almaktadır. Bu çalışmada ücretsiz ve premium seçenekleriyle içerisinde yerli yabancı ve farklı kategorilerde binlerce şarkı barındıran online müzik dinleme uygulamalarından Spotify, içerik bakımından incelenmektedir.

Anahtar kelimeler : *Teknoloji, mobil uygulamalar, online müzik, Spotify*

ONLINE MUSIC PLATFORMS IN TURKEY: EXAMPLE OF SPOTIFY

ABSTRACT

Listening to music have become more accessible with the development of technology, internet and proliferation of smart phones. First and foremost factor of this accessibility is the online music platforms. In this study, one of the online music listening applications Spotify, which comes with free and premium alternatives and accommodates thousands of songs local, foreign and many different categories, is examined in terms of content.

Keywords : *Technology, mobile applications, online music, Spotify*

GİRİŞ

Müziğin tanımı, sosyal statü, kişisel beğeniler, düşünce yapısı ve ekonomik koşullar gibi birçok etken dikkate alındığında kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Tolstoy’a göre “Müzik, insanın bir zaman duymuş olduğu bir duyguyu kendinde canlandırdıktan sonra, başkalarının da duyabilmesi için sesler aracılığı ile onlara aktarılmasıdır.”Konfüçyüs’a göre ise, “Müzik, gök ve toprak arasında bir uyumdur.” Bu şekilde sayısız tanım mevcuttur. Müziğin nasıl ortaya çıktığı ve ne şekilde kullanıldığı sorusu uzun yıllar boyunca müzik araştırmacı ve kuramcılarının üzerinde düşündükleri ve araştırma yaptıkları bir sorudur. Müziğin ilk olarak doğadaki sesleri taklit etmek amaçlı, ilk çağlarda ortaya çıktığı düşünülmekle birlikte bu sorunun net bir cevabı tam olarak bilinmemektedir. Yener’e göre, “Bilinen ilk müzik aletleri ilk insanla birlikte el, ayak, insan sesi, hayvan kemikleri ve taşlardır. Daha sonraları hayvan derisi geçirilmiş kasnaklar, tel takılmış ilkel basit çalgılar görülmektedir.” Model ve ritim birleşiminden oluşan ilk çağ müziği, şiir ve dans ile kullanılmıştır. Bu şekilde müzik, şiir ve dans ile birlikte doğayı egemenlik altına almanın yolu sayılmıştır.” (Kaygısız,2004:66) Aynı zamanda eski çağlarda bir büyü ve insanları koruma aracı olarak kullanılan müzik zaman içinde insanlar arasındaki ilişkilerin ilerlemesiyle birlikte şekillenmeye ve gelişmeye başlamıştır. Günümüzde ise müzik, bireysel yönü ile insanların iç dünyasını zenginleştiren, toplumsal yönü ile birbirleriyle kaynaştıran, kültürel yönüyle gelenekselden çağdaşa müziksel birikim taşıyan bir yapıdadır. (Özgür ve Aydoğan, 2002:2) Çoğu insan, müziği sakinleştirici etkisinden dolayı yoğun hayat temposunun içinde kafa dağıtma ve dinlenme aracı olarak da görmektedir. Müziğin terapiler sırasında kullanılması, “müzik terapisi” adı altında bir dal olması da müziğin ruha iyi geldiğinin kanıtlarından biridir. Aynı zamanda günümüzde müziğin ciddi anlamda ekonomik bir yanı da vardır. “Bazı düşünürler müziğin içerisinde bulunduğumuz toplumda yabancılaştığını ve kapitalist düzenin bir parçası haline geldiğini savunmaktadır.”(Oskay, 2001:30) Buna karşın bazı düşünürler de,

“gelişen teknoloji ve kitle araçlarının müziğin daha geniş kitlelere yayılmasına olanak sağladığını savunmakta ve bu sayede topluma olumlu yönde katkı sağladığından bahsetmektedir.” (İmik, 2016:29) Gelişen teknoloji ile birlikte, gramofon, kasetçalar ve cd çalarlar aracılığı ile dinlediğimiz plak, kaset ve CD’lerin yerini akıllı telefonlar aracılığı ile erişim sağlanabilen online müzik dinleme servisleri yer almıştır. İçinde binlerce müzik türünün yer aldığı bu platformlar, aranan şarkılara erişmenin yanı sıra, çevrimdışı müzik dinleme, playlist oluşturma, türe ve moda göre müzik seçimi gibi çeşitli seçenekler sunmaktadır. Bu çalışmada örneklem olarak seçilen “Spotify” platformu incelenmektedir.

KÜLTÜR ENDÜSTRİSİ

Kültür endüstrisi kavramını anlamak için öncelikle kültür kavramına bakmak gerekmektedir. Kültür kavramının da müzik gibi toplumdaki topluma ve kişiden kişiye göre değişiklik gösteren birçok farklı tanımı mevcuttur. Türk Dil Kurumu’na göre kültür, “Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanların doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin” anlamına gelmektedir. Adorno’ya göre kültür, insanın kendine yaraşır bir toplumda yaşadığı sanısının uyanmasına yardımcı olmakta, insanı rahatlatıp uyuşturmaktadır. Bu da “varoluşun kötü ekonomik belirlenimi”nin sürmesine yardımcı olmaktadır (Adorno, 1998:166) Bu sebeple Adorno, kültüre ve geliştirdikleri kültür endüstrisi kavramına eleştirel yaklaşmıştır. Kültür Endüstrisi, Frankfurt okulu düşünürlerinden Max Horkheimer ve Theodor W. Adorno tarafından geliştirilen ve kullanılan bir kavramdır. Bu kavram ilk kez Horkheimer ve Adorno’nun 1947 yılında Amsterdam’da yayınladıkları “Aydınlanmanın Diyalektiği” isimli kitapta kullanılmıştır. (Adorno,2007:109)) Kültür endüstrisi kuramına göre, kitle kültürü insan bireyselliğini tehdit etmektedir. Bireyi edilgin bir kültür tüketicisi konumuna getiren kitle kültürü sanat, eğlence, dinlenme, boş zamanları değerlendirme gibi yaşam pratiklerini birer tüketim eylemine dönüştürmektedir. Adorno ve Horkheimer medyayı, iktidar ilişkilerinin oluşturulduğu, korunduğu, çoğaltılarak dağıtıldığı kısacası iktidarın olumladığı ve iktidar tarafından da beslenen bir endüstri olarak görürler. (Adorno, 2007; 74) Artık televizyon izlemek, müzik dinlemek, alışveriş yapmak gibi birçok aktivite zevk olmaktan öte bir ihtiyaç haline almıştır. Kültür endüstrisi, medya ve reklamlar yoluyla insanlara ihtiyaçlarının dışında olan ürünleri bir ihtiyaçmış gibi göstermektedir. Çeşitli nesne ve ürünler bir meta olmaktan çıkmış, farklı mesaj ve anlamlar içermektedir. Marks’ın “meta fetişizmi” kuramındaki gibi, bir Starbucks mug’ı ile sıradan bir bardak aynı anlam ifade etmemektedir. Kültür Endüstrisi insanların aynı şeylere ilgi duymasına, aynı şeyleri giymek istemesine, aynı şeyleri tüketmesine dolayısıyla tek tipleşmesine sebep olmaktadır. Günümüzde sürekli gelişen akıllı telefon teknolojisi ve çeşitli markaların sürekli yeni model çıkartması karşısında, insanların bu modellere sahip olmak için saatlerce mağazaların önünde o ürünlere sahip olabilmek adına kuyruk beklemesi bunun örneklerinden biridir. Teknolojinin yanı sıra modada da bu durum böyledir. Üst tabakadan birinin giydiği herhangi bir şey moda olabilmekte ve kitleler bu ürüne sahip olmak için her şeyi yapabilmektedir. Kültür endüstrisi sadece bireyi etkilemekle kalmaz. Bireylerden başlayarak bütün toplumu etkisi altına alan kültür endüstrisinin etkisi, azalmadan devam etmektedir. Çok okunan kitaplar, çok dinlenen müzikler, çok tercih edilen kıyafetler dışına çıkan yani tek tipleşmeyi kabul etmeyen insanlar kitleler tarafından dışlanabilmekte, dışarıda bırakılabilmektedir. Kültür endüstrisinin, müzikteki yansıması popüler olan müziğe yönelim ile ilişkilendirilebilir. Müziğin çok kolay ulaşılabilir hale gelmiş olması ile birlikte, insanlar istedikleri müzikleri dinlemenin yanı sıra genellikle birçok insanın aynı müzik tarzlarını ya da aynı popüler sanatçının aynı popüler olan şarkısını tercih ettiği görülmektedir. “Adorno, örneğini pop müzik ve kültür endüstrisi olarak verdiği, teknik olarak yeniden üretilmiş sanatı küçümsemektedir. O’na göre, kültür endüstrisi, “modern sanayi toplumunun homojenleşmiş ve rasyonelleşmiş dünyasının düzgün işlevine yardımcı olma işlevine sahipti ve bu nedenle vardı. Bu amaçla, kültür endüstrisi, “vaat ettiğini yerine getirmeyen sahte tatminler dağıtmakta”, insanları kandırmaktadır. İşte bu nedenle, Adorno, sanat eserleri ile kültür endüstrisini şöyle birbirinden ayırmaktadır: “sanat eserleri, çileci ve utançsızdır; kültür endüstrisi ise, pornografiktir ve iffet taslar” (Lunn’dan aktaran Kayıkçı, 2007:28).

MOBİL UYGULAMALAR

Akıllı telefonlar, tablet bilgisayarlar gibi mobil cihazlarda çalışması için tasarlanmış yazılımlara “Mobil Uygulama” denir. (Döngül, 2013) Apple iOS işletim sistemi kullanan iPhone, iPad gibi

cihazlara Apple App Store'dan, Android işletim sistemi kullanan cihazlara Google Play Store'dan ya da diğer mobil işletim sistemi kullanan cihazlara sahip olanlar ise Windows Phone Store ve BlackBerry App World gibi mağazalardan Mobil Uygulama edinebilmektedir. Mobil uygulamalar sundukları hizmetin kalitesine ve uygulamanın sahibinin isteğine bağlı olarak ücretli veya ücretsiz olabilmektedir. Haziran 2013 verilerine göre App Store'da 900 binden fazla aktif Mobil Uygulama yer almaktadır. Google Play Store'da ise bu rakam 1 milyonun üzerindedir. Mobil Uygulama Geliştirme sektöründe daha yeni olan Windows Phone Store'da ise henüz 190 bin civarı aktif Mobil Uygulama indirmeye ve kullanmaya hazır durumdadır. Marketlerde bulunan Mobil Uygulamalar, aradığımızı bulmayı kolaylaştırmak için kategoriler altına bölünmüşlerdir. (Döngül, 2013) Tüketici açısından bakıldığında, mobil uygulamalar, hayatı çok büyük ölçüde kolaylaştırmaktadır. Tüketici, sürekli olarak yanında bulundurduğu bir cihazla, sosyal ağlara girebilmekte; alışveriş, bankacılık, vb. işlemleri yer ve donanım bağımsız olarak yapabilmektedir. Ayrıca bu uygulamalar, tüketicinin kullanmakta olduğu cihaz modeline özel olarak geliştirildiğinden, kullanıcıya çok daha etkili bir deneyim sunmaktadır. (Akdağ,2010) Genel kullanım amacı eğlence olan cihazlar hedef kitlesine bağlı olarak belirli eğlence özelliklerine sahiptir. Bazıları video ve müzik gösterimi yapacak şekilde medya tabanlı, bazıları müzik ve videoyu ikinci plana atacak şekilde oyun tabanlı, bazıları ise kullanıcıya kelime bulmacası, sanal kitap okuma ve internette sörfü kolaylaştıracak şekilde kelime tabanlı olabilmektedir. Ancak cihazlar her ne kadar bazı özellikler üzerinde odaklanmış olsa da eklentilerle farklı özellikler kazanabilmektedir. Örneğin sanal kitap okumak için tasarlanan bir cihaz, müzik dinleme olanağı sunacak şekilde geliştirilebilir. Bu noktada cihazın endüstriyel tasarımı, birincil özelliğin kullanımı eklenti özelliğinin kullanıma göre kolay olacak şekilde gerçekleştirilir. (Namlı,2010:7) Hayatı kolaylaştırmaya yönelik onlarca farklı kategoride mevcut olan bu uygulamalardan ilk etapta para kazanmak zor gibi gözükse de reklamlar aracılığı ile belli bir miktar kazanmak mümkündür. Günümüzde çok kullanılan ücretsiz birçok uygulama ilk etapta reklamlar aracılığı ile gelir elde etmeye başlamıştır. Mobil uygulamaların giderek daha fazla kullanılacağı düşünülmektedir.

TÜRKİYE'DE KULLANILAN ONLINE MÜZİK PLATFORMU: SPOTİFY ÖRNEĞİ

Müziğin yaygınlaşmaya başladığı ilk zamanlarda istenilen müziği dinlemek için o müziğe ait plağı edinmek ve bununla birlikte bir pikaba sahip olmak gerekmektedir. İlerleyen zamanlarda ise tercihe göre kaset ve kaseti dinlemek için bir kasetçalara sahip olmak zorunluluğu varken, internetin ve beraberinde akıllı telefonların yaygınlaşması ile birlikte müzik çok daha ulaşılabilir hale gelmiştir. Günümüzde sadece bir tık ile yüzlerce yerli yabancı parçaya erişim sağlayabilmek mümkündür. Mp3 indirme hatta indirmeden dinleme seçenekleri müziği ulaşılabilir kılmanın yanı sıra albüm satış oranlarında büyük bir düşüşe sebep olmuştur. Aynı zamanda IFPI raporu, müşterilerin müziği ücretsiz olarak edinmeyi tercih ettiklerini göstermektedir. Tüketicilerin yüzde 35'i son 13 ayda ücretsiz bir servisten yararlanmış, sadece yüzde 16'lık bir kısmı abonelik için para ödemiştir. (Bozkurt,2015) Milyonlarca şarkıyı ücretsiz sunması ile popülerite kazanan veya çok uygun bir ücretle kullanıcıların hizmetine sunan bu servisler sayesinde insanlar artık 'korsan mp3' indirmeye gerek duymamaktadır. "Amacımız, her an, her yerde, herhangi bir duygu durumunda insanlara hitap edecek müziği bulmalarını sağlamak" diyen Spotify Türkiye Ülke Müdürü Çivi, 2015 yılı itibari ile 58 pazarda, 75 milyondan fazla aktif ve 20 milyon ücretli abone tarafından kullanıldıklarını söylemiştir. Çivi, tüm dünyada müzik sektöründeki hak sahiplerine 3 milyar dolardan fazla telif ödediklerini belirtip yasal online müzik dinleme platformları sayesinde korsan müziğin düştüğüne işaret etmektedir. (Bozkurt,2015)Müzik dergisi Billboard'un yayınladığı bir haber ise karşımıza daha ilginç bir tablo çıkarmış durumdadır.2013 yılında, bundan 10 yıl kadar önce iTunes açıldığından beri ilk defa dijital müzik satışları düşmüş olmakla birlikte, Billboard haberine göre şarkı satışı yüzde 5.7 düşerek 1.34 milyara, albüm satışları ise yüzde 0.1 düşerek 117.6 milyona inmiştir. Bunun sebebi olarak da online müzik servisleri gösterilmektedir." (Ergürel,2014) "Uluslararası Müzik Endüstrisi Federasyon'un son raporuna göre ise 2015 yılında müzik sektörü 15 milyar dolar hacme ulaşmıştır. 2014'e göre yüzde 3.2 büyüme kat eden sektördeki dijital müzik satışlarını oranı yüzde 45 olurken, fiziksel satışların oranı ise yüzde 39'a gerilemiştir. Buna göre tüketiciler geçtiğimiz dijital müziğe 6.7 milyar dolar harcamıştır. CD başta olmak üzere fiziksel müzik araçlarına harcanan para ise 5.8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Raporda yer alan verilerde göre gelirlerini 45.2 oranında arttıran online müzik platformları dikkat çekmiştir. 2015'te 2.9 milyar dolar gelir sağlayan online müzik dinleme

platformları, son beş yılda dört kattan fazla büyümüştür. Küresel müzik gelirlerinin yüzde 19'unu tek başına sağlayan online müzik platformları, toplam dijital gelirlerin de yüzde 43'ünü oluşturmaktadır. Dünya genelinde online müzik servislerinin ücretli abone sayısı ise 68 milyondur. “ (Can,2016) Bu noktada yapılan araştırmaların bir diğeri Nielsen tarafından gerçekleştirilmiştir. “Nielsen tarafından yapılan son araştırma, 2014 yılının ilk yarısında dijital müzik furçasının hızla şarkı indirmekten uzaklaşıp, online müzik servislerine yöneldiğini göstermektedir. Online müzik servisleri 2013'ün ilk yarısına oranla yüzde 42 artarken, dijital albüm satışları yüzde 13 azalmıştır. Raporla göre online dinlenen şarkılar ise 70 milyar dinlemeye ulaşmış durumdadır. Dijital şarkı satışları ise azalmayla birlikte 593 milyona gerilemiştir. Öte yandan, yüzde 11,6 düşüş yaşayan albüm satışları da 53,8 milyon seviyesinde seyretmektedir.” (Karaman,2014) Yapılan araştırmalarda da görüldüğü üzere, online müziğin kullanımı her geçen gün artmakta ve buna bağlı olarak mp3 indirme ve CD satılma oranlarında düşüş yaşanmaktadır.

Spotify, İsveçli bir müzik veri akışı servisi olup aralarında Sony, EMI, Warner Müzik Grubu, The Orchard ve Universal'ın de bulunduğu bir dizi seçkin bağımsız plak şirketlerinden seçilmiş müziklerin sınırsızca dinlenmesine izin vermektedir. (Chris,2009, Nyheter,2008) Spotify 2006 yılından bu yana Stokholm, İsveç merkezli Spotify AB bünyesindeki bir ekip tarafından geliştirilmektedir. Şirket Stardoll'un eski Baş Teknoloji Sorumlusu olan Daniel Ek ve TradeDoubler'ın kurucu ortağı Martin Lorentzon tarafından Stokholm'da kurulmuştur. Şirketin genel merkezi Londra'da ve araştırma ve geliştirme merkezi ise Stokholm'da bulunmaktadır. Spotify 7 Ekim 2008'de herkesin kullanımına açılmıştır. (Spotify blog, 2009) 2013'ün Eylül ayında ise Türkiye'de hizmet vermeye başlamıştır. Spotify içinde yaklaşık otuz milyondan fazla şarkı barındırmakta ve ilk otuz gün ücretsiz deneme olanağı sunmaktadır. Otuz günün sonunda bireysel kullanımda ayda 9.99 TL gibi bir rakam ile sınırsız müzik dinleme şansı tanınmaktadır. Cihazlardan en fazla beş kişinin kullanabildiği Spotify aile paketi ise 14.99 ve 29.99 TL arasında ücretlendirilmektedir. Premium kullanımda reklam olmaması ile dikkat çeken Spotify, otuz milyonluk şarkı arşivine her gün ortalama yirmi binden fazla şarkı eklemekte bu sayede yeni çıkan albümlere kolaylıkla erişim sağlanabilmektedir. Premium üyelikte çevrimdışı dinleme özelliği ve yüksek kalitede ses hakkı sunulmaktadır. Spotify'nin ücretsiz sürümü 160 kbps'lik ses kalitesi sunarken, Spotify Premium sürümünde bu rakam 320 kbps'ye kadar çıkmaktadır. Aynı zamanda hem web arayüzü hem bilgisayar programı hem de mobil uygulaması bulunmaktadır. Windows, Mac OS X, iOS, Linux işletim sistemlerini kullanan bilgisayarların yanı sıra taşınabilir aygıtlardan Android, Windows Mobile, S60 ve webOS işletim sistemlerini kullanan aygıtlar üzerinden erişilebilir. (Spotify AB,2010) Spotify aynı zamanda sosyal bir platform gibi kullanılmakta ve kullanıcılar istedikleri kişileri takip ederek onların müzik listesine erişebilmektedir. Kişiler, müzik listelerini takipçilerine görünür bir şekilde ayarlarının yanı sıra dilediği parçalarını başkalarına görünmeyecek şekilde gizleyebilmektedir. Spotify'de kişisel olarak hazırlanan çalma listeleri istenilen kişilerle paylaşılabilir. Spotify şarkı aramalarında, aramayı kısıtlı tutarak çeşitli kategoriler ve tarihler listesinde arama yapma şansı sunmaktadır, böylece istenilen müziğe çok daha kolay bir şekilde ulaşım sağlayabilmek mümkündür. Shazam- Spotify entegrasyonu sayesinde, Shazam'da seçilen müzikler Spotify'den ücretsiz dinlenebilmektedir. Spotify, müzik sahipleri ile anlaşmalar yapan standart üyelerden reklamlar yoluyla ücret alırken, premium üyelerden, ücret yoluyla gelir elde etmekte ve telif hakkı ödemelerini gerçekleştirmektedir. Spotify'nin 2011 yılında kullanıma açtığı uygulama platformunda yer alan eklentilerden biri de TuneWiki'dir. Herhangi bir şarkıyı dinlerken TuneWiki'ye tıklayarak şarkı sözlerini görüntülemek mümkündür. Spotify'nin diğeri online müzik uygulamalarından farklı olan yanı ise dakika özelliğidir. Bu özellik sayesinde parçanın başlaması istenilen dakika yazılarak o dakikada başlatılabilmektedir. Spotify, Nisan 2016 itibari ile Apple Store'da en yüksek ciro kategorisinde yedinci sırada yer almakta olup, en popüler ücretsiz uygulamalar kategorisinde ise kırk ikinci sırada yer almaktadır.

SONUÇ

İnsan hayatı için vazgeçilmez bir olgu olan müzik, insanlığın doğuşundan bu yana eğlenmenin, dinlenmenin hatta zaman zaman sakinleşmenin bir aracı olmuştur. Müzik evrensel oluşu ile yaş, dil, cinsiyet, ırk fark etmeksizin her türlü insanın kullanımına açıktır. Teknolojinin gelişmesiyle ve beraberinde akıllı telefonların yaygınlık kazanması ile birlikte müzik taşınabilir bir hal almış, bu da

müziğe erişimi daha ulaşılabilir kılmıştır. Plaklar, kasetçalarlar, CD'ler ve hatta Mp3 çalarlar yerini akıllı telefonlar ve internet aracılığı ile mobil uygulamalar üzerinden dinlenebilen online müzik platformlarına bırakmıştır. Müziğin bu şekilde taşınabilir hale gelmesiyle birlikte ortaya çıkan online müzik servisleri büyük bir popülerite ile karşılanırken, bu platformlar fiziksel albüm satış oranlarında düşüş yaşanmasına sebep olmuştur. MÜYAP verilerine göre internet ve cep telefonu üzerinden gerçekleştirilen dijital müzik satışları, 2006'da başladığı noktadan bu yana çok ciddi rakamsal değişikliklere uğrayarak, artış göstermiştir. Kimilerince müziğin giderek dijitalleşmesi ve ulaşılabilir olması fiziksel albüm satışlarını geride bırakması yönünde tehlike teşkil ederken, kimilerine göre de gelişen teknolojinin bir gereği olarak kabul edilmiştir. Günümüzde, hala plağın yerinin başka olduğunu düşünen insanlar olsa da, dijital müziğin kullanım oranlarına bakıldığında daha büyük bir çoğunluk tarafından tercih edildiği görülmektedir. Online müzik başlı başına müzik endüstrisine katkıda bulunan bir noktada yer almaktadır. Yapılan araştırmalara bakıldığında, Türkiye'de online müzik platformlarını ücretsiz kullanmayı tercih eden kullanıcıların sayısı daha fazla olsa da platformlar gelir sağlamaya devam etmektedir. Aynı zamanda dijital müziğin ve online müzik kullanımının yaygınlık kazanması, yasal müzik dinleme oranını arttırırken, telif haklarını ihlal eden korsan müzik dinleme oranlarında düşüş yaşanmasını sağlamıştır. Bu çalışmada online müzik servisleri arasından örneklem olarak seçilen Spotify, içerik bakımından incelenmiştir. Spotify, ses kalitesi, kullanım kolaylığı, içindeki her gün yenilenen milyonlarca şarkı ve kullanım özellikleri açısından tercih edilen online müzik uygulamalarının en başlarında yer almaktadır. Sağladığı gelir açısından da ilk sıralarda yer alan Spotify'nin dijital müziğin kullanımının artması ile birlikte giderek daha da büyüyeceği ve gelişeceği düşünülmektedir. Yapılan araştırmalara göre özellikle son iki yılda büyük bir artış gösteren dijital müziğin dinlenmesine olan eğilimin, gelecekte çok daha gelişerek, online müzik servislerinin kullanımının artacağı düşünülmektedir çünkü müzik, hiçbir zaman yok olmayacağı düşünülen bir olgudur ve teknoloji gelişmeye devam ettiği müddetçe, müzik dinleme ile alakalı platformlar, uygulamalar da gelişmeye devam edecektir. Müzikle alakalı onlarca uygulama olmasına karşın, gelecekte bu platformların sayısının daha da artacağı ve çeşitleneceği, var olan uygulamaların ise gelişeceği düşünülmektedir. İnsanın her anında, yer ve mekan fark etmeksizin yanında olabilen müziğe, gelecekte sesli komut sistemleri sayesinde birkaç kelime sarf ederek ulaşılacağı aynı zamanda ulaşım konusunda sağlanacak kolaylıkların arttırılacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Adorno Theodor W. (1998), *Minima Moralia*, (Çev. Orhan Koçak- Ahmet Doğukan), Metis Yay. İstanbul
- Adorno, Thwodor W. (2007), *Kültür Endüstrisi* (Çev. Nihat Ülner- Mustafa Tüzel- Elçin Gen), İletişim Yay. İstanbul
- Akdağ Ahmet (2010), *Hürriyet Gazetesi*, "Neden Mobil Uygulamalar", <http://www.hurriyet.com.tr/neden-mobil-uygulamalar-14321137>
- Bozkurt Aslıhan (2015) *Bilişim Dergisi*, Cilt:43, Sayı 79
- Can Ahmet (2016), *Hürriyet Gazetesi*, "Dijital müzik solladı", <http://www.hurriyet.com.tr/dijital-muzik-solladi-40090928>
- Dagens Nyheter (2008) "Musiktjänsten Spotify lanseras"
- Döngül Oğuzhan (2013), *Mobillium*, "Mobil Uygulama Nedir", <http://www.mobillium.com>
- Ergürel Deniz (2014) *Denizergürel.net*, "Türkiye'de online müzik servisleri", <http://denizergürel.net>
- İmik Ünal (2016) *Müzik ve Medya*, Gece Kitaplığı Yay. İstanbul
- Kahraman Erhan (2014) *Shiftdelete.net*, "Şarkı İndirme Devri Bitti", <http://shiftdelete.net>
- Kara Tolga, *Kültür Endüstrisi Kavramı Çerçevesinde Medya Ürünleri :Eleştirel Yaklaşım*, 2014, S.2.
- Kaygısız Mehmet (2004), *Müzik Tarihi*, İstanbul.
- Namlı Çiğdem (2010), *Mobil Uygulamalarda Kullanılabilirliğin Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- Oskay Ünal (2001), *Müzik Ve Yabancılaşma*, İstanbul.
- Salmon, Chris (2009). "Welcome to nirvana". Londra: The Guardian.
- Spotify AB,2010
- Spotify, TR,2016, <http://spotify.com.tr>
- Wikipedia (2016), Spotify, <http://tr.wikipedia.org/wiki/Spotify>